

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 51030-02-18

בפני כבוד השופט, סגן הנשיאה מנחם מזרחי

תובעים: 1. פלונית – קטינה (ילידת 2009)
באמצעות הוריה ואפוטרופסיה הטבעיים
2. פלוני – אביה של פלונית
3. פלונית - אימה של פלונית.
באמצעות ב"כ עוה"ד עמיחי טרוזמן

נגד

נתבעת: רשת מעיין החינוך התורני "בני יוסף"
באמצעות ב"כ עוה"ד עדיאל גלס

פסק - דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

שאלת האחריות הנזיקית של מוסד חינוכי לנזק גוף, שאירע לתלמידה בגיל 7, במהלך שיעור ספורט בו שיחקה יחד עם בנות כיתתה במשחק "תופסת עכברים".

א. התביעה וזירת המחלוקת:

בכתב-התביעה נטען, כי בתאריך 14.9.16 השתתפה התובעת 1, ילידת 2009 (אותה עת כבת 7) בשיעור התעמלות שהתקיים בבית-הספר שמפעילה הנתבעת.

במסגרת שיעור ההתעמלות, שיחקה התובעת יחד עם חברותיה, בחצר בית-הספר, במשחק "תופסת עכברים".

זהו משחק תופסת ילדים, שבמסגרתו מי שנתפס עומד בפניו רגלים וממתין עד אשר משתתף אחר יעבור תחת רגליו, "יציל" אותו וישיבו אל המשחק.

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 51030-02-18

1 לפי הטענה, במהלך המשחק, רצה התובעת 1 לכיוון חברתה אשר עמדה בפיסוק רגליים במטרה לעבור
2 מתחת רגליה, ובטרם הספיקה לעשות כן, היא החליקה על שלולית מים שהייתה במקום.

3
4 התובעת 1 נפלה ארצה ונחבלה בידה הימנית.

5
6 התובעת 1 פונתה לקופת-חולים ומשם באמבולנס אל בית-החולים.

7
8 בבית-החולים אובחן במרפק ידה הימנית (הדומיננטית) של התובעת 1 שבר, מלווה בנפיחות ושינוי
9 צורה.

10
11 בבית-החולים זכתה התובעת לטיפול רפואי, היא נותחה, בוצע קיבוע פנימי של השבר, היא אושפזה
12 למשך שלושה ימים, שוחררה עם יד מגובסת, ולפי הטענה שהתה במנוחה בביתה משך כחודש ימים
13 עד ליום 25.10.16 (יצוין, כי מדובר בתקופה שבחלקה חולשת על חגי תשרי).

14
15 הנתבעת טענה, כי תאונת התובעת 1 לא הייתה משום שהחליקה על שלולית, אלא משום שכאשר
16 היא התכופפה כדי לעבור תחת רגליה של חברתה העומדת בפיסוק רגליים, היא פגעה בחברה אחרת,
17 אשר ביצעה פעולה דומה.

18
19 מומחה מטעם התובעת 1 חיווה דעה, כי לתובעת 1 נותרה נכות קבועה בשיעור 10%.

20
21 מומחה מטעם הנתבעת חיווה דעה, כי לתובעת 1 נותרה נכות זמנית בשיעור 3% למשך שלוש שנים.

22
23 הצדדים הסכימו לנהל את ההליך לפי נכות קבועה בשיעור של 5% (עמוד 39 שורה 14 והלאה).

24
25 בהערת אגב אציין, כי במסגרת ההליכים המקדמיים מסרתי הצעה לפיצוי התובעת 1, אולם היה זה
26 בשלב הראיות הלכאורי ובטרם נשמעו והתבררו הראיות הנדונות בפסק-דין זה.

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 51030-02-18

ב. דיון:

במסגרת ניהול ההוכחות העידו שלושה עדים עובדתיים בלבד: התובעת 1, התובעת 3 (אימה) והמורה להתעמלות שנכחה במקום.

(1). עדות הקטינה - התובעת 1:

התובעת 1 תיארה את השתלשלות האירועים אשר הובילה לנפילתה.

היא סיפרה כי במסגרת שיעור ההתעמלות, היא וחברותיה שיחקו "תופסת עכברים".

לדבריה, בשלב מסוים, היא רצה לעבר אחת החברות, אשר עמדה ורגליה פסוקות במטרה לחלוף מבעדן.

בשלב זה, עוד בטרם הספיקה לעבור מבעד לרגליה של החברה, היא החליקה ארצה עקב מים שהיו על הרצפה.

חברה אחרת נפלה עליה.

לדבריה, היא פונתה מהמקום באמצעות אמבולנס.

וכך העידה התובעת 1 אודות הסיבה אשר הובילה להחלקתה:

"שיחקנו תופסת עכברים... ואז ילדה אחת, פתחה את הרגליים, אני ועוד חברה באנו להציל אותה ואז אני באתי להציל אותה, ואז כאילו אני באתי להיכנס, ופשוט רצתי להציל אותה **ופשוט החלקתי**. הילדה נפלה לי על הזה, ואז פשוט עוד ילדה באה וגם נפלה" (עמוד 3 שורה 4 והלאה). לדבריה, היא החליקה עוד בטרם הספיקה לעבור בין רגלי הילדה העומדת (עמוד 3 שורה 25).

היא סיפרה כי החליקה עקב מים, לפיכך נשאלה מה מקור המים וזו הייתה תשובתה:

"מים, כי הילדות לא רצו שיתפסו אותן, ירדנו עם הבקבוקים, אז הם שתו, הם ראו שהיא באה לקחת אותם, היא באה לתפוס אותם, אז הם פשוט באו שתו מהר, מהר, פשוט הם שותות מהר אז פשוט **נוזל להם מים**, אז פשוט הם באו, אז זה הם פשוט זרקו את הבקבוקים כאילו שהיא לא תתפוס אותם" (עמוד 4 שורה 27 והלאה).

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 51030-02-18

1 התובעת 1 הדגימה לבית-המשפט תנועת שתייה מבקבוק כדי להבהיר את כוונתה.

2
3
4 זדוק, לפי גרסתה, אין מדובר בשלולית מי גשמים, או שלולית מים גדולה שמקורה אחר, אלא במספר
5 טיפות שזלגו ארצה במהלך שתייה חפוז, טבעי, של בקבוקי הילדות המשחקות.

6
7 לדבריה, "אני הרגשתי שיש שלולית מים, כי אני הרגשתי שאני מחליקה על זה" (עמוד 9 שורה 20).
8 וכן הבהירה: "זה לא היה ממש שלולית גדולה, זה היה שלולית" (עמוד 10 שורה 15).

9
10 כבר עתה יש לומר, כי אין לדעת כיצד נוצרה אותה שלולית מים נוכח תיאורה למקור המים – זליגת
11 טיפות מים החומקות מפי השותה במהלך שתייה טבעי.

12
13 ואכן, התובעת 1 נשאלה, כיצד זה מטיפות ספורות, שזולגות מבקבוקי הבנות במהלך הטבעי של
14 השתייה, הגם שמדובר בשתייה מהירה, במסגרת המשחק, כפי שתיארה, תיווצר שלולית ברת החלקה
15 ותשובתה הייתה: "לא, אבל היה גם בקבוקים, נכון ששותים עם פיה כזאת, אז אני לפעמים שתיתי.
16 אבל גם כששותים את המים היו ילדות גם פיה גדולה ששתו. אז גם לי לפעמים כשאני שותה מים
17 ברחו או בבית גם לי נוזל מים. יש איזה חור גדול, נגיד ילדות לפעמים כן תפתח מים ואני יודעת שזה
18 ממש היה שלולית, זה לא היה שלולית כמו גשם". (עמוד 10 שורה 16 והלאה).

19
20 התובעת 1 העידה, כי בעת השיעור והמשחק, המורה נכחה במקום והביטה על הבנות: "כן, היא
21 הייתה, יש כזה מן כמו קן כה שמשקיף, היא פשוט מסתכלת לראות... היא משקיפה על הכל" (עמוד
22 5 שורה 22 והלאה).

23 24 (2). שיחת התובעת 1 עם המורה והמנהלת של הנתבעת:

25
26 לאחר סיום הליך שלב ההוכחות, ובמסגרת סיכומי הנתבעת, התברר כי התובעת 1 הוקלטה בשיחה
27 שנערכה עם המורה והמנהלת של הנתבעת וגרסתה תועדה במסגרת זו (עמוד 45 שורה 9 והלאה).

28
29 לפיכך, מאחר ותוצר ההקלטה הועבר מאת הנתבעת רק לאחר סיום הליך ההוכחות, נקבע דיון חדש
30 לשם בירור עובדתי של הראיה.

31
32 במעמד הדיון בתאריך 23.10.19 הוגשו ההקלטה, התמליל, העידו המורה (פעם נוספת) ומנהלת בית
33 הספר, אשר הייתה שותפה לשיחה (ב"כ התובעת 1 וויתר על העדתה החוזרת שת התובעת 1 – עמוד
34 11 שורות 18-19).

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 51030-02-18

1
2 בעניין זה אפנה לעדותן של המורה והמנהלת, שאין להן מעבר לאימוץ הדברים המתועדים בהקלטה.
3
4 אין חולק, כי זוהי שיחה שנערכה בין המורה, מנהלת בית-הספר והתובעת 1, שהוקלטה על-ידי המורה
5 בלא ידיעתה של התובעת 1, בלא שנכח במקום בגיר מטעם התובעת 1 ולאחר שהנתבעת ידעה על הגשת
6 התביעה (עמוד 6 שורה 16 והלאה).

7
8 תחילה לעניין **טענת אי הקבילות** שאותה הציג ב"כ התובעים בסיכומיו:

9
10 אני דוחה את הטענה.

11
12 ב"כ התובעים לא הצליח להציג כלל שבדין ההופך את הראיה (ההקלטה) לבלתי קבילה ולא בכדי.

13
14 אכן, יש **לגנות ולהצטער** על התנהגות שכזו, שבמסגרתה הקליטו נציגי הנתבעת, מורה ומנהלת, את
15 התובעת 1, קטינה, תלמידתם, בלא ידיעתה, בלא נוכחות מבוגר מטעמה, בחזות של שיחה תמימה,
16 שבמסגרתה מתעניינים לכאורה במתק שפתיים בשלומה, בשלום משפחתה, ובמיוחד לאחר שהן ידעו
17 כי מדובר במי אשר הגישה נגדם תביעה, אשר עתידה להתברר, כאשר מדובר בעדה שצפויה להעיד
18 במשפט.

19
20 **ואולם, גנאי לחוד וקבילות לחוד.**

21
22 כללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית) תשמ"ו – 1986 אוסרים על **עורך-דין** היודע כי אדם אחר
23 מיוצג בידי עורך-דין אחר, לפנות אליו במישרין (כלל 25) או לבוא במגע עם עד עתידי של הצד שכנגד
24 (כלל 37) או להקליט שיחה עם לקוחו או עם עו"ד אחר (כלל 22), **ואולם אין מדובר במעשה שאותו**
25 **ביצע ב"כ הנתבעת, או שבוצע בשליחותו או על דעתו והסכמתו.**

26
27 על כן, אני מקבל את ההקלטה כראיה במשפט.

28
29 האזנה להקלטה ועיון בתמליל מלמדים כי התובעת 1 הציגה **גרסה שונה** לקרות התאונה, כדלקמן:

30
31 "ש: איך, רגע, איך נפלת? ..."

32 ת: אני נפלתי בבית הספר, אני הייתי אה... שיחקנו תופסת... היה שיעור התעמלות...ועשינו תופסת
33 עכברים, ו...שתי ילדות באו...היה ילדה אחרת...פותחים את הרגליים ושתי ילדות צריכות

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 51030-02-18

1 להיכנס... בין הרגליים ואז היא מוצלת... כן, ואז הם... אני ועוד אחת באנו ונפגשנו והיא נפלה לי על
2 היד..." (עמוד 5 והלאה).

3
4 וכן: "...ואז הם נפגשו ואז נפל לי על היד" (עמוד 6 שורה 10).

5
6 וכן: "שתיהן נפלו לי על היד כי שתינו נפגשנו ואז היא נפלה" (עמוד 6 שורה 20).

7
8 וכן: "ש: איך נפלת? ת: כי שתינו באנו מאותו צד, לא מאותו הצד, אני באתי לפה. ש: בריצה? ת: כן.
9 ש: נפגשתם? ת: כן, כי...היה שתי תופסות אז באנו... (עמוד 7 שורה 3 והלאה).

10
11 בהמשך נשאלה התובעת 1 ביחס לטענת הרטיבות:

12
13 "ש: תגידי, כשנפלת היה רטוב שמה על הרצפה או שלא היה רטוב? ת: לא יודעת, נראה לי... שהיה
14 רטוב... כי שתינו החלקנו, החלקנו" (עמוד 9 שורה 16 והלאה).

15
16 לאמור, בניגוד לעדותה במשפט, בגרסה שבהקלטה הייתה זו השערה, פרי מסקנה בדיעבד של נפילתה.

17
18 האזנתי לקלטת, ובחנתי את גרסתה של התובעת 1 בהקלטה זו, בזהירות הראויה, שכן מדובר בקטינה
19 המשוחחת עם בגירות, ובמצב דברים זה קיים חשש מובנה, כי היא מרצה אותן בתשובותיה או שאלו
20 הכניסו מילים לפיה.

21
22 ואולם, באתי אל המסקנה כי לא כך הם פני הדברים והתובעת 1 מסרה גרסה ברורה, אחרת, באופן
23 חופשי, לא בדרך של "חקירה נגדית" ובמסגרת שיחה נעימה וידידותית עם המורה והמנהלת.

24
25 המורה והמנהלת לא הכניסו דברים לפיה, התובעת 1 מסרה גרסה חופשית ולעתים אף תיקנה את
26 דבריה והבהירה אותם.

27
28 על כן אני קובע, שיש בגרסה זו של התובעת 1 סתירה לגרסה שנמסרה בעדותה.

29
30 (3). גרסת התובעת 1 כפי שתועדה בדוח מד"א:

31
32 התובעת 1 מסרה לצוות הרפואי שפינה אותה את גרסתה הראשונית, כדלקמן: "החליקה משלולית
33 מים".

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 51030-02-18

אנמחה

בת 7 כשעתיים לפני הגעתנו למקום הנ"ל החליקה משלושית מים בריצפה ונפלה על היד. בבדיקה בהכרה מלאה כאובה מאוד, נפוחות קלה מעל פרק יד ימין, ללא סימני דימום, ללא שינוי צורה לדבריה לא איבדה הכרה זוכרת את כל פרטי האירוע, ללא הקאות שוללת חבלות נוספות פונתה להמשך בדיקה וטיפול במר"ד שע"צ ללא שינוי במהלך הנסיעה.

1
2
3 היא אישרה כי סיפרה בעצמה לצוות הרפואי את שאירע והוסיפה כי הייתה באמבולנס יחד עם אימה
4 (עמוד 12 שורה 2).

5
6 היא הדגישה, שלאימה סיפרה שהחליקה על מים וכי האם בקשה לוודא זאת: "...היא שאלה אותי,
7 את בטוחה שיש מים, אמרתי לה כן, אני בטוחה" (עמוד 12 שורה 4 והלאה). אמרה זו, של התובעת 1
8 הינה בעלת משמעות ויש בה כדי לרמז כיצד מצאה גרסת ה"שלולית" שבדוח הנ"ל את מקומה. אמרה
9 זו בהחלט יכולה להתיישב עם עמדת ב"כ הנתבעים, כי התובעת 1 אמרה את שאמרה כדי לתרץ בפני
10 אימה את סיבת נפילתה.

11
12 אכן, יש ממש בטענה, כי עתותיה של התובעת 1 בעת אמירת הדברים היו נתונות לכאבה, ובוודאי
13 שתובעת קטינה זו לא צפתה או תכננה את התביעה שתוגש לעתיד. ואולם, כאמור, אימה הייתה לידה
14 בעת אמירת הדברים, לאחר שהיא תשאלה אותה קודם לכן אודות המקרה, דבר הפוגע בטענה כי הללו
15 נאמרו על-ידה לצוות האמבולנס בהזדמנות הראשונה שהייתה לה לספרם, באופן ספונטני ו"לפי
16 תומה".

17
18 לצד זאת, יש לשם לב, כי התובעת 1 מסרה לצוות המפנה כי החליקה על "שלולית מים ברצפה". זוהי
19 גרסה שונה מהגרסה שמסרה בעדותה.

20
21 כאמור, בעת ניהול ההוכחות התבקשה התובעת לבאר מהיכן הגיעו המים שיצרו את השלולית
22 הנטענת. היא אישרה, ואכן אין חולק, כי באותו יום היה זה יום חם מאוד, ומדובר במים שהיו על
23 הרצפה שמקורם בבקבוקי השתייה של חברותיה אשר שתו מים וטיפות מים זלגו מטה אל הרצפה
24 במהלך הטבעי של השתייה, כך שאין זה סביר שנקוו טיפות מים שיצרו "שלולית" שהובילו
25 להחלקתה.

26
27 ויודגש: התובעת 1 לא תארה מעשה שובבות של חברותיה אשר שפכו מים מתוך הבקבוקים, היא לא
28 תיארה שלוליות מי גשמים או שמקורן אחר, אלא זליגת מים במסגרת הליך שתייה טבעי מבקבוק,
29 והדעת נותנת כי מדובר בטיפות ספורות.

30
31 כלומר, התובעת 1 אמרה לצוות המפנה כי מדובר ב"שלולית" והנה מתברר, כי לא מדובר בשלולית,
32 אלא בטיפות מים אשר זולגות בעת שילדות שותות מבקבוק.

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 51030-02-18

1
2 על כן, איני מוצא כי בנסיבות תיק זה, אמרתה של התובעת 1 לצוות מד"א אודות ההחלקה על
3 השלולית (שהיא אמרה קבילה כשלעצמה) עולה כדי "סיוע", או "חיזוק" לעדותה, אלא להיפך, יש
4 בה סתירה לעדותה אודות המים אשר גרמו להחלקתה ומקורם, והיא מלמדת על הגזמה בתיאור
5 המפגע (שלולית).

(4). אם התובעת 1:

6
7
8
9 התובעת 3, אימה של התובעת 1 העידה במשפט (עמוד 15 שורה 23 והלאה), אך לא יכלה לשפוך אור
10 מכלי ראשון על שאירע, שכן היא הגיעה אל המקום רק עם פינוי התובעת 1, הייתה אתה בקופת
11 החולים ולאחר מכן באמבולנס אשר הוביל את התובעת 1 אל בית החולים.

12
13 היא הסבירה מדוע לא עלה בידה להביא לבית-המשפט עדת ראייה נוספת מקרב הבנות שהשתתפו
14 במשחק (עמוד 18 שורה 8 והלאה) ואולם, אין הסבר מדוע לא הובאו עדות רבות נוספות מכלל
15 התלמידות שהשתתפו במשחק.

(5). ראיות התביעה - מסקנות:

16
17
18
19 אני דוחה את עדותה של התובעת 1, כפי שמצאה ביטויה בעדותה או באמרתה בדוח מד"א.

20
21 כאמור, התרחיש שתואר בידי התובעת 1 אינו מתיישב עם ההיגיון נוכח הנסיבות שתוארו: אין
22 לראות כיצד הבנות המשחקות, שוודאי אינן אוחזות בבקבוקי שתייה בידן תוך כדי משחקן, עוצרות
23 את הילוכן, ניגשות על עמדת השתייה או אל המקום בו הונחו הבקבוקים, שמטבע הדברים בצד החצר
24 – לא במקום המשחק, כדי לא להפריע למשחקיהן, שותות מים, אז שבות וטיפות זולגות מטה דווקא
25 במקום המשחק.

26
27 שמא תאמר, כי אחת הבנות שפכה מים במעשה קונדס על אחת אחרת או דבר מה דומה, אך התובעת
28 1 לא מסרה שכך היה.

29
30 כאמור, האמירה שתועדה בדוח מד"א – "שלולית" אינה מתיישבת עם תיאור התובעת 1 – לא הייתה
31 זו "שלולית" כל ועיקר אלא לכל היותר היו אלו מספר טיפות מים בודדות, אשר זלגו מטה בתהליך
32 הטבעי של שתייה מבקבוקים.

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 51030-02-18

1 המסמך שהנפיקה הנתבעת שלפיו "אני מאשרים, כי התלמידה...נעדרה מבית הספר...עקב נפילה
2 בשיעור התעמלות שגרמה שבר ביד..." אין בו משום הודאת בעל דין ביחס לסיבת הנפילה ולקיומו של
3 המפגע כפי טענת התביעה.

4
5 מעבר לנדרש, אזכיר, כי התביעה מבוססת על עדותה של התובעת 1, קטינה, בעלת דין, כעדות יחידה.

6
7 בעניין זה קובע סעיף 54 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971:

8
9 "הכרעה על פי עדות יחידה במשפט אזרחי.

10 פסק בית משפט במשפט אזרחי באחד המקרים שלהלן על פי עדות יחידה **שאין לה סיוע**, והעדות אינה
11 הודיית בעל דין, **יפרט בהחלטתו מה הניע אותו להסתפק בעדות זו**; ואלה המקרים:

12 (1) **העדות היא של קטין למטה מגיל 14**; (2) העדות היא של בעל דין או של בן-זוג, ילדו, הורו, אחיו
13 או אחותו של בעל דין; (3) העדות היא של אדם המעוניין בתוצאות המשפט לטובת בעל הדין שקרא
14 אותו להעיד; (4) התובענה היא נגד עזבון, קטין, חולה נפש או נעדר; (5) נסיבות אחרות שבהן דרוש,
15 לדעת בית המשפט, פירוט כאמור".

16
17 וראו בעניין זה, יעקב קדמי, "על הראיות" חלק שלישי עמוד 1441.

18
19 כלומר, במקרה זה, נוכח גילה של התובעת 1 בעת מסירת העדות מוטלת על בית-המשפט **חובת הנמקה**
20 **מיוחדת**.

21
22 איני קובע, כי אמרתה של התובעת 1, כפי שתועדה בדוח מד"א היא ראייה בלתי קבילה, משום שהיא
23 בהחלט נכנסת אל החריג לכלל, המבקש להראות כי היא מסרה את גרסתה "בזמן אמת", עוד בטרם
24 דמיינה את ההליך המשפט. ואולם, אני קובע, כי בנסיבות תיק זה, נוכח עדותה של התובעת 1 וחוסר
25 ההיגיון שבה, אין בראייה זו את המשקל המסייע או המחזק את עדותה – **כל זאת נוכח הרושם הישיר**
26 **הבלתי אמצעי שאותו עשתה בעדותה, נוכח מכלול הראיות שהובאו ואלו שחדלו מלהביא לבית-**
27 **המשפט**.

28
29 באופן עקרוני, אין ספק שתלונה תכופה של נפגע תאונה המוסר את תמצית גרסתו משמשת כראייה
30 התורמת למהימנותו ואמינותו, אך בנסיבות תיק זה אין בה לגשר על הפער או להוסיף היגיון לעדותה
31 של התובעת 1.

32
33 במקרנו, איני סבור כי יש לייחס לאמרת התובעת 1, כפי שתועדה בדו"ח מד"א רמה של אמינות, הן
34 משום **ההגזמה** (שלולית) למול תיאור עדותה, הן משום שהיא נאמרה בנסיבות שבהן אמה הייתה

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 51030-02-18

1 באמבולנס, לאחר שתשאלה אותה קודם לכן על האירוע, ובהחלט יתכן שהתובעת 1 חששה מתגובת
2 אמה ולפיכך אמרה כי החליקה על שלולית מים.

3
4 דין דומה יש להחיל ביחס לגרסה שתועדה במסמך רפואי נוסף:

5
6 בת 7 כשעתיים לפני הגעתנו למקום הנ"ל החליקה משלושית מים בריצפה ונפלה על היד.
בבדיקה בהכרה מלאה כאובה מאוד, נפיחות קלה מעל פרק יד ימין, ללא סימני דימום, ללא שינוי צורה לדבריה לא איבדה הכרה זוכרת את
כל פרטי האירוע, ללא הקאות שוללת חבלות נוספות פונתה להמשך בדיקה וטיפול במלר"ד שע"צ ללא שינוי במהלך הנסיעה.

7
8 וסיום לא יהא מיותר להפנות אל גרסה המצויה במסמך רפואי נוסף שם נרשם "נפלה" (ולא החליקה
9 על שלולית מים):

מחלה נוכחית:

10
11 בת 7. בריאה. ביום קבלתה, במהלך שיעור התעמלות בבית הספר נפלה. נתבלה ביד ימין. מתלוננת על כאבים
במרפק. בבדיקתה, נפיחות ורגישות במרפק ימין. נמוש דופק רדיאלי היטב. תנועה ותחושה בכף היד ואצבעות
שמורה. בצילום נראה שבר סופרהקונדילארי GARTLAND2. מאושפז לטיפול ניתוחי.

(6). עדות המורה:

12
13
14
15 **הנתבעת העידה את מורת ההתעמלות של בית-הספר (עמוד 19 שורה 17 והלאה).**

16
17 היא העידה, כי נכחה במקום וכי התובעת 1 שיחקה יחד עם חברותיה במשחק המדובר.

18
19 היא לא ראתה את רגע הנפילה, אלא הסבה את מבטה רק לאחר הנפילה והבחינה בתובעת 1 יחד עם
20 ילדה אחרת מוטלת על הרצפה.

21
22 וכך העידה: "...היה שיעור התעמלות...עשינו משחק שנקרא תופסת עכברים, את הנפילה עצמה לא
23 ראיתי, זה היה שנייה אחר כך. הבנות היו אתה, היא הייתה מאחוריי, בערך שני מטר לידי, וראיתי
24 את שתי הבנות כאילו לידה, ואז באתי ושאלתי מה קרה...הסבירו לי, וגם דיברתי עם (התובעת 1)
25 אחר כך והיא אמרה לי שהם רצו שתי בנות להציל ילדה ואז הם נפלו. הם רצו ביחד כאילו בשביל
26 להציל ילדה מסוימת ואז הם נפלו, וזה מה שקרה. ש: התנגשו אחת בשנייה תוך כדי ריצה? ת: כן,
27 ככה הם אמרו ש: היא סיפרה לך? ת: כן" (עמוד 19 שורה 23 והלאה).

28
29 היא שללה את הטענה כי התובעת 1 החליקה על מים שהיו במקום, משום שלא מדובר ברחבה גדולה,
30 ואם הייתה רואה "שלולית, זה דבר שהוא יבלוט...אני רואה אם יש מים או אין" (עמוד 20 שורה 26
31 והלאה).

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 51030-02-18

1 שללה את הטענה כי הילדות שנתו מבקבוקי מים, שכן יש במקום ברזיה ממנה רוו את צימאונן (עמוד
2 21 שורה 9 והלאה). בשלב זה, העירה התובעת 1: "באותו יום היה" והמורה השיבה: "לא זכור לי"
3 (עמוד 21 שורה 24 והלאה). וכן: "לא היה מים, אני לא חושבת שהיה מים, וזה נקודה מאוד חשובה,
4 40 דקות אין מים, ואני לא אגיד לילדה לכי להביא בקבוק מים, אין אצלי בקבוקים ואין לי כוסות
5 מים. אז אני לא יודעת מאיפה זה יצא. אבל אני מאוד אחראית" (עמוד 27 שורה 26 והלאה).

6
7 זכרה שראתה שתי בנות על הרצפה: "אני ראיתי שתי בנות על הרצפה" (עמוד 32 שורה 5 והלאה).

8
9 כאשר ב"כ התובעים הטיח במורה: "שלוש שנים את לא יכולה לזכור, ברור שאת לא יכולה לזכור..."
10 (עמוד 23 שורה 20) עליו לזכור כי שאלה זו יפה גם כלפי התובעת 1 בעדותה.

11
12 מצב דברים זה, תומך דווקא במסקנה כי התובעת 1 לא נפלה משום שהחליקה על טיפות המים, אלא
13 כפי הנראה נתקלה בילדה אחרת.

(7). אי הבאת עדות ראייה רלוונטיות:

14
15
16
17 התובעים לא הביאו ראיות נוספות שביכולתם להביא ובכלל זה עדויות של יתרת הבנות אשר שיחקו
18 בבית-הספר, ובפרט את עדותה של הקטינה האחרת, אשר נפלה ארצה יחד עם התובעת 1.

19
20 כאמור, נמסר הסבר מפי התובעת 3, האם, אודות סירובה של אחת הבנות להגיע ולמסור עדות, אך
21 לא נמסר מה הקושי להביא עדות נוספות, רבות שהיו במקום.

22
23 (8). הנתבעת לא התרשלה וזאת אף אם אניח לצורך הדיון (ולצורך הדיון בלבד) כי גרסת התובעת 1
24 בעדותה אמת היא:

25
26 מעבר לנדרש, רק כדי להפיס את דעת התובעים, אני קובע שגם אם (לצורך הדיון בלבד), הייתי מקבל
27 את עדותה של התובעת 1, איני סבור כי הנתבעת 1 התרשלה בהשגחה על התובעת 1 במשחקה.

28
29 עצם המשחק אינו משחק מסוכן והוא מצוי במתחם הסבירות של שיעור התעמלות בבית-ספר.

30
31 אין מדובר במפגע מים המקיים חובת זהירות מושגית או קונקרטיית, אלא בטיפות במים ספורות אשר
32 זלגו מטה.

33
34 אזכיר, כי המורה נכחה במקום ולא הזניחה את חובת הפיקוח.

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 51030-02-18

מעבר לכך, התובעים לא הוכיחו עד תום באיזו רצפה מדובר – האם מדובר ברצפה חלקה במיוחד או שמא מדובר ברצפה בעלת חספוס.

אחריות הנתבעת אינה אחריות מוחלטת שבמסגרתה עליה לחוב ביחס לתאונות שכאלה, בנסיבות הנטענות.

בעניין זה יפה קביעתו של בית-המשפט העליון בע"א 145/80 **ועקנין נגד המעוצה המקומית בית שמש**, פ"ד לז (1) 113 :

"חיי היום-יום מלאים סיכונים, אשר לעתים מתממשים וגורמים נזקים, מבלי שיוצרי הסיכונים יישאו באחריות בנזיקין. הטעם לכך הוא, שאותם סיכונים טבעיים ורגילים הם לפעילות האנוש המקובלת, ובגינם נקבע, כעניין של מדיניות משפטית, כי חובת זהירות קונקרטיית אינה מתגבשת. סיכונים אלה סבירים הם, וחיי חברה מתוקנים לוקחים את קיומם בחשבון. **על-כן, מי שמשתמש במתקן ספורט - אם כמשתתף ואם כצופה - עשוי להיפגע מסיכונים, הכרוכים בפעילות ספורטיבית. עד כמה שסיכונים אלה טבעיים הם ורגילים לאותה פעילות, אין בגינם אחריות...**מי שלוקח חלק בספורט כזה, מקבל את הסכנות הטמונות בו, במידה שהן ברורות ונחוצות, בדיוק כמו סייף המקבל את הסיכון של דקירה ממתנגדו וצופה במשחק כדור המסתכן במגע עם הכדור..." "אני הולך לחזות במשחק כדור-רגל, אני יודע, או צריך לדעת, את הסכנות הרגילות הכרוכות בכך ולוקח על עצמי את הסיכון הזה".

ובע"א 4486/11 **פלוני נגד פלוני** (1.5.11) נקבע:

"לצורך הערכת ההתנהגות ביסוד ההתרשלות, יש להבחין בין סיכון צפוי לסיכון לא צפוי, ובין סיכון סביר לסיכון בלתי-סביר. סיכון צפוי הוא הצפיות הסבירה של מכלול הסיכונים והתוצאות של התנהגות מסוימת כלפי כלל האנשים שיכולים להיות מושפעים מההתנהגות. ודוק: על כל סיכון ניתן לומר שהוא צפוי במידה כזו או אחרת, אך קיימים סיכונים נדירים שאדם סביר אינו אמור לצפותם, ועל כן הרף הוא של צפיות סבירה. הצפיות במסגרת יסוד ההתרשלות נבחנת במועד ההתנהגות עצמה, מראש (ex ante) ולא בדיעבד (ex post), שהרי הנזק טרם התממש. כבר כעת נקדים ונאמר, כי לאחר שהנזק התממש, אנו בוחנים אותו שוב, בדיעבד, אך הפעם במסגרת הקשר הסיבתי. סיכון סביר, בשפת הניתוח הכלכלי, הוא **סיכון שתוחלת הנזק שלו נמוכה מעלות מניעתו, וסיכון בלתי סביר הוא סיכון שתוחלת הנזק שלו גבוהה מעלות מניעתו**. בשפה פשוטה, יראו אדם כמי שהתרשל, כאשר התנהגותו יצרה סיכון שאדם סביר היה יכול לצפות ואדם סביר לא היה יוצר בשל אי-סבירותו. הביטוי "סיכון סביר" אינו מוצלח במיוחד, ובאומרנו סיכון סביר, להבדיל מסיכון לא סביר, **הכוונה לאותם "סיכונים**

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 51030-02-18

טבעיים ורגילים הם לפעילות האנוש המקובלת... סיכונים אלה סבירים הם, וחיי חברה מתוקנים לוקחים את קיומם בחשבון... סיכונים שהינם אינהרנטיים לעצם הפעילות ועומדים ברקע לה... דוגמאות לסיכונים סבירים: בכל הליכה ובכל עליה במדרגות יש סיכון למעידה, בכל מסירת חפץ בעל משקל יש סיכון של נפילת החפץ, בכל פעילות ספורטיבית יש סיכון, בכל ניתוח ובכל לידה טבעית יש סיכון ליולדת וליילוד, וכיו"ב".

בע"א 715/79 גזעון דניאלי נגד אורט ישראל נתניה, פד לה(2), 764 נקבעו הכללים הבאים אודות הפיקוח הנדרש מצוות ההוראה בפעילות בית-ספרית:

"אם לסכם האמור לעיל, נוכל להסיק את אלו: (א) מידת הפיקוח הדרושה היא פועל יוצא של הנתונים, כגון: גיל הילדים, תנאי השטח, אופי העיסוק והסיכון, הנובע ממנו, וכיוצא באלה. (ב) בעת הפסקה, משחקים וכדומה, בהם נוטים ילדים להשתובבות ואף לפראות, מתחייב, בדרך כלל, פיקוח כללי, אך אם אין נסיבות מיוחדות לאור הנתונים מן הסוג, המוזכר בסעיף-קטן (א), אינו מתחייב פיקוח צמוד דווקא, המכסה כל פינה, אלא מספיקה נוכחות בקרבת מקום, כי הידיעה בדבר נוכחות המורה, יש לה, בדרך כלל, השפעה מרסנת, אף אם המורה אינו נראה בכל רגע בכל אתר, אך נמצא, כאמור, בקרבת מקום. (ג) ראוי שהמורה יהיה בקרבת מקום, כדי שיוכל להתערב במידת הצורך בקטטה או בפעולה מסוכנת אחרת, או כדי שניתן יהיה להזעיקו על אתר; אך מובן, מאידך גיסא, כי המורה אינו יכול למנוע פעולת פתע או תגובה ספונטאנית, שאינה צפויה מראש. במשחקי ספורט, למשל, אין הפיקוח יכול למנוע, בדרך כלל, מעידה בעת ריצה או התנגשות בין מתחרים, הרצים זה בקרבת זה, אם אלו הם תולדה של אופי המשחק ולא של נסיבות או תנאים יוצאי דופן, אותם ניתן לצפות מראש, כדי למנוע את המשחק או את קיום הנסיבות והתנאים האמורים. (ד) כאשר נבחנה שאלת הפיקוח והשפעתה על אירועו של נזק, נבחן נושא זה בשני שלבים: ראשית, נשאלת השאלה, אם היה פיקוח נאות, וכאשר התשובה שלילית, אם יש ליחס את הנזק שנגרם להעדרו של הפיקוח."

ובהקשר העובדתי של אותו מקרה, הן במשחק כדורגל, נקבע בשינויים המחויבים גם למקרנו:

"נכון הוא, שעצם נוכחות מורה בעת הפסקה מרסנת התנהגות התלמידים, אך בענייננו מדובר במשחק כדורגל, אשר כשלעצמו - וגם כאשר הוא מתנהל על-פי הכללים - כרוך בסיכונים מסוימים, שנוטלים על עצמם השחקנים המשתתפים. גם ללא התרגשות או מתיחות חורגת מהרגיל, תיתכן, באופן סביר, האפשרות, ששחקן אחד ידחף את השני בעת המשחק, שני שחקנים ייתקלו זה בזה, שחקן ייפול ללא כל דחיפה תוך כדי ריצה וכדומה. אין כל ראייה לכך, כי המשחק, בו נפגע המערער, חרג מגבולות "משחק הכדורגל הסביר".

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 51030-02-18

1 במקרה העומד בפניי, בית-המשפט אינו יכול לומר בפסק-דינו למורת ההתעמלות של הנתבעת, אשר
2 הייתה במקום - היית צריכה לפעול אחרת, היית צריכה לפעול כמורה סבירה אחרת, משום שהיה
3 עלייך לדאוג כי שיעור ההתעמלות והמשחק המדובר יועברו בדרך אחרת, וזאת בלא להיזקק לחוכמה
4 שבדיעבד.
5
6 אין לומר כי המשחק ששוחק על-ידי התובעת 1 וחברותיה הוא משחק מסוכן, שחורג ממתחם הסיכון
7 הסביר של פעילות ספורטיבית כיתתית.
8
9 אין לומר כי המורה אפשרה שהוא ישוחק בסביבה מסוכנת, רשלנית ואין לומר כי היא לא פעלה כמורה
10 סבירה בנסיבות.
11
12 לפיכך, גם אם לצורך הדיון – ולצורך הדיון בלבד – אקבל את עדותה של התובעת 1 לסיבת נפילה -
13 אין לומר כי הנתבעת התרשלה.
14
15 בעניין זה יפה גם קביעתו של בית-המשפט העליון מפי הנשיא (בדימוס) המנוח מאיר שמגר בע"א
16 715/79 גדעון דניאלי נגד אורט ישראל, נתניה, פד לה (2), 764, אשר סיכם את ההלכה בעניין זה
17 כדלקמן:
18
19 "א) מידת הפיקוח הדרושה היא פועל יוצא של הנתונים, כגון: גיל הילדים, תנאי השטח, אופי
20 העיסוק והסיכון, הנובע ממנו, וכיוצא באלה.
21 (ב) בעת הפסקה, משחקים וכדומה, בהם נוטים ילדים להשתובבות ואף לפראות, מתחייב, בדרך כלל,
22 פיקוח כללי, אך אם אין נסיבות מיוחדות לאור הנתונים מן הסוג, המוזכר בסעיף-קטן (א), אינו
23 מתחייב פיקוח צמוד דווקא, המכסה כל פינה, אלא מספיקה נוכחות בקרבת מקום, כי הידיעה בדבר
24 נוכחות המורה, יש לה, בדרך כלל, השפעה מרסנת, אף אם המורה אינו נראה בכל רגע בכל אתר, אך
25 נמצא, כאמור, בקרבת מקום.
26 (ג) ראוי שהמורה יהיה בקרבת מקום, כדי שיוכל להתערב במידת הצורך בקטטה או בפעולה מסוכנת
27 אחרת, או כדי שניתן יהיה להזעיקו על אתר; אך מובן, מאידך גיסא, כי המורה אינו יכול למנוע פעולת
28 פתע או תגובה ספונטאנית, שאינה צפויה מראש. במשחקי ספורט, למשל, אין הפיקוח יכול למנוע,
29 בדרך כלל, מעידה בעת ריצה או התנגשות בין מתחרים, הרצים זה בקרבת זה, אם אלו הם תולדה
30 של אופי המשחק ולא של נסיבות או תנאים יוצאי דופן, אותם ניתן לצפות מראש, כדי למנוע את
31 המשחק או את קיום הנסיבות והתנאים האמורים.
32 (ד) כאשר נבחנה שאלת הפיקוח והשפעתה על אירועו של נזק, נבחן נושא זה בשני שלבים: ראשית,
33 נשאלת השאלה, אם היה פיקוח נאות, וכאשר התשובה שלילית, אם יש ליחס את הנזק שנגרם להעדרו
34 של הפיקוח".

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 51030-02-18

1

2

וכן, בשינויים המחויבים למקורו, ע"א 773/89 ש.ב. נגד אורט ישראל, תק-על 1992 (4) 1564

3

4

"כשלעצמי, אין זה ברור כלל ועיקר שפעולת ספורט של הטבעת כדור בסל על ידי נער בן 15 שנים הינה

5

פעולה שיש עימה סיכון אשר על מורה סביר וזהיר למנעה. ובפרט, שמסתבר שהמערער היה שחקן

6

כדורסל פעיל במסגרת אגודת ספורט. המדובר ב"סיכון רגיל" של פעולת ספורט שאין עימו סיכון אשר

7

היה על המורה למנעו מנער בן 15 שנים".

8

9

ג. תוצאה:

10

11

לאחר ששמעתי את התובעת 1, התרשמתי מעדותה באופן ישיר ובלתי אמצעי ובחנתי את מכלול

12

הראיות בתיק, באתי אל המסקנה כי התביעה לא הוכחה, כנדרש בהליך זה.

13

14

על כן, אני דוחה את התביעה.

15

16

בנסיבות תיק זה איני עושה צו להוצאות.

17

18

התובעת תישא בשכר טרחתה של העדה כפי החלטת יום 23.10.19 בלבד וזאת בתוך 30 ימים.

19

20

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי מרכז/לוד בתוך 45 ימים.

21

22

התיק סגור.

23

24

ניתן היום, ל' תשרי תש"פ, 29 אוקטובר 2019, בהעדר הצדדים.

25

מנחם מזרחי, שופט, סגן הנשיאה

26

27

28

29